# EKSPERIMENTAL O'PKA FIBROZIDA PARENXIMANING STRUKTURAVIY QAYTA QURILISHINI RADIOLOGIK VA GISTOLOGIK MORFOMETRIYA ASOSIDA QIYOSIY BAHOLASH

**Fayziyev Fazliddin Shabonovich**
Osiyo Xalqaro Universiteti Fundamental fanlar kafedrasi o'qituvchisi

**Dolzarbligi.** O'pka fibrozining rivojlanishini obyektiv baholashda morfologik tekshiruv asosiy usullardan biri hisoblanadi, biroq gistologik usul to'qimaning faqat olingan kesmalarini baholash imkonini beradi va kasallik dinamikasini bir hayvonda takroriy kuzatishga imkon bermaydi. Zamonaviy radiologik usullar, xususan yuqori aniqlikdagi kompyuter tomografiyasi va eksperimental micro-CT o'pka parenximasidagi strukturaviy o'zgarishlarni butun a'zo hajmida va dinamikada baholash imkonini beradi. Eksperimental fibrozda tasviriy ko'rsatkichlarni gistologik morfometriya bilan qiyoslash radiologik mezonlarning morfologik asosini aniqlash va fibroz darajasini noinvaziv baholash imkoniyatlarini kengaytiradi.

**Tadqiqot maqsadi.** Eksperimental o'pka fibrozida parenximaning qayta qurilish darajasini radiologik va gistologik morfometrik ko'rsatkichlar asosida qiyosiy baholash hamda ular o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni aniqlash.

**Material va usullar.** Eksperimental hayvonlarda o'pka fibrozi modeli yaratilib, nazorat va tajriba guruhlari shakllantirildi. Tadqiqotning belgilangan bosqichlarida o'pkaning radiologik tekshiruvi bajarildi. Tasvirlarda o'pka zichligining o'zgarishi, gipoventilyatsiyalangan va aeratsiyasi yo'qolgan parenxima ulushi, retikulyar o'zgarishlar, konsolidatsiya va fibroz bilan zararlangan maydon baholandi. Eksperiment yakunida o'pka to'qimasi gistologik va morfometrik tekshirildi. Fibroz darajasi yarim miqdoriy Ashcroft shkalasi, kollagen bilan egallangan maydon ulushi, alveolyar havo maydoni, alveolyar septalar qalinligi hamda normal va qayta qurilgan parenxima nisbati bo'yicha baholandi. Radiologik va gistologik ko'rsatkichlar o'rtasidagi bog'liqlik korrelyatsion tahlil yordamida aniqlanadi.

**Natijalar.** Fibroz rivojlanishi davomida radiologik tasvirlarda o'pka parenximasi aeratsiyasining pasayishi, to'qima zichligining ortishi va strukturaviy bir xillikning buzilishi kuzatildi. Gistologik tekshiruvlarda ushbu sohalarga alveolyar septalarning qalinlashuvi, alveolyar bo'shliqlarning qisqarishi, interstitsial fibroz va kollagen tolalarining ko'payishi mos keldi. Radiologik zichlik ko'rsatkichlari bilan Ashcroft fibroz balli o'rtasida, kollagen maydoni bilan, alveolyar havo maydoni bilan bog'liqlik qayd etildi. Radiologik ko'rsatkichlarning gistologik fibroz darajasi bilan bir yo'nalishda o'zgarishi o'pka parenximasidagi fibrotik qayta qurilishni noinvaziv baholash imkoniyatini ko'rsatdi.

**Xulosa.** Eksperimental o'pka fibrozida radiologik va gistologik morfometrik ko'rsatkichlar parenximaning qayta qurilish darajasini o'zaro to'ldiruvchi tarzda tavsiflaydi. Radiologik usul patologik jarayonning fazoviy tarqalishi va dinamikasini baholash imkonini bersa, gistologik morfometriya fibrozning mikroskopik substratini aniqlaydi. Ushbu ikki yondashuvning integratsiyasi eksperimental o'pka fibrozining og'irlik darajasini obyektiv baholash va morfologik mezonlarni standartlashtirish imkonini beradi.



© Ushbu material Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) litsenziyasi asosida tarqatiladi.